

Raport z konsultacji Programu współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na rok 2027 – spotkania konsultacyjne, konsultacje on-line oraz w formie papierowej

Urząd Miejski w Gdańsku za pośrednictwem Wydziału Rozwoju Społecznego, Referatu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, rozpoczął w maju 2026 r. prace nad przygotowywaniem założeń do Programu współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na rok 2027 (dalej: Program). Od początku procesu jego inicjatorom przyświecała idea partycypacyjnego współtworzenia dokumentu z przedstawicielkami i przedstawicielami sektora społecznego oraz stworzenia przestrzeni do dyskusji na temat przebiegu i form współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi działającymi w Gdańsku i samorządem.

W ramach prac nad Programem zorganizowano pięć warsztatowych spotkań konsultacyjnych z udziałem Gdańskiej Rady Organizacji Pozarządowych, Gdańskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, przedstawioelek i przedstawicieli organizacji pozarządowych, Urzędu Miejskiego w Gdańsku i miejskich jednostek organizacyjnych oraz innych osób zainteresowanych procesem konsultacji. Spotkania były poświęcone wypracowaniu rekomendacji, postulatów i rozwiązań do Programu, w tym aktualizacji jego celów i kierunków współpracy. Dodatkowo, w ramach cyklu konsultacyjnego przeprowadzono jedno spotkanie uzupełniające, poruszające tematykę dostępności oraz praw człowieka.

Kolejnym etapem procesu było przeprowadzenie konsultacji projektu Programu. Treść dokumentu została udostępniona do publicznego zaopiniowania na stronie internetowej Miasta Gdańska www.gdansk.pl, a uwagi i propozycje zmian można było zgłaszać za pośrednictwem formularza on-line dostępnego od 28 sierpnia do 10 września 2026 r. lub w formie papierowej, w tym samym terminie, w Centrum Dolna Brama (piętro I, pokój nr 12), przy ul. Dolna Brama 8 w Gdańsku, w godzinach pracy Urzędu. W wyznaczonym terminie wpłynęło 5 uwag zgłoszonych przez 2 wnioskodawców, które przedstawiono poniżej. Dokument wypracowany w toku wspólnych prac został następnie pozytywnie zaopiniowany przez Gdańską Radę Działalności Pożytku Publicznego.

Lp	Paragraf, ustęp, punkt programu	Proponowana zmiana	Uzasadnienie	Komentarz
1	§ 5 ust. 2 pkt 9 lit. e – działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym	Proponuje się rozszerzenie § 5 ust. 2 pkt 9 lit. e o systematyczne działania z zakresu aktywności fizycznej, wzmacniania sprawności mięśniowej i funkcjonalnej, koordynacji i równowagi, stymulacji układu nerwowego i funkcji poznawczych oraz profilaktyki zdrowotnej osób starszych.	Wydłużanie życia mieszkańców powinno iść w parze z wydłużaniem okresu życia w zdrowiu, sprawności i samodzielności. Dlatego polityka senioralna powinna obejmować nie tylko działania społeczne i edukacyjne, ale również systematyczną profilaktykę utraty sprawności fizycznej i funkcjonalnej. Współczesna gerontologia wskazuje na znaczenie regularnej aktywności fizycznej w utrzymywaniu sprawności osób starszych. Szczególne znaczenie ma systematyczne wzmacnianie mięśni, ponieważ wraz z wiekiem naturalnie postępuje utrata masy i siły mięśniowej, co może prowadzić do ograniczenia samodzielności, trudności w wykonywaniu codziennych czynności oraz zwiększenia ryzyka upadków. Równie istotna jest aktywizacja układu nerwowego. Mózg człowieka zachowuje zdolność do neuroplastyczności również w późniejszym wieku. Regularne uczenie się nowych ruchów, ćwiczenia koordynacyjne,	Uwaga nieuwzględniona. Wnioskodawca, Fundacja Baltic Active Generations, trafnie zwraca uwagę na znaczenie działań wspierających zdrowie i aktywne starzenie się, w tym utrzymanie sprawności, samodzielności i dobrostanu osób starszych. Proponowany zakres wsparcia mieści się w celach i zadaniach już określonych w Programie, które umożliwiają realizację działań odpowiadających na potrzeby wskazane w uwadze, w szczególności w ramach: • Gdańskiego Funduszu Senioralnego; • wsparcia aktywności senierek i seniorów oraz Akademii Aktywnych Seniorów i Seniorek; • ochrony i promocji zdrowia;

			równoważne, manualne i wymagające koncentracji stanowią formę stymulacji układu nerwowego i mogą wspierać utrzymywanie funkcji poznawczych oraz sprawności psychoruchowej. Szczególne znaczenie ma kompleksowe podejście do aktywizacji. Dłonie i stopy posiadają bardzo rozbudowaną reprezentację czuciowo-ruchową w mózgu, dlatego ćwiczenia manualne, praca nad równowagą, czuciem głębokim, koordynacją oraz precyzją ruchów powinny być traktowane jako istotny element aktywizacji osób starszych. Aktywność w wodzie jest dodatkowo wartościowym narzędziem profilaktyki. Wypór wody zmniejsza obciążenie aparatu ruchu, a opór wody umożliwia bezpieczne wzmacnianie mięśni i pracę nad mobilnością, koordynacją oraz równowagą. Dzięki temu zajęcia w wodzie mogą być dostępne również dla osób, dla których część tradycyjnych form ćwiczeń jest zbyt obciążająca. Ponadto systematyczne bodźcowanie organizmu w okresie jesień -	• wspierania i upowszechniania kultury fizycznej; • Gdańskiego Funduszu Rekreacyjno-Sportowego; • usług społecznych i zdrowotnych realizowanych na obszarach rewitalizacji; • prowadzenia placówek wsparcia dla osób starszych oraz wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego; • działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami finansowanych ze środków PFRON. Ponadto działania związane z aktywnością fizyczną, profilaktyką zdrowotną i wspieraniem zdrowego stylu życia osób starszych są realizowane przez miejskie podmioty w ramach odrębnych programów i inicjatyw. Przykładowo Gdański Ośrodek Promocji Zdrowia i Profilaktyki Uzależnień prowadzi program
--	--	--	--	---

			zima ma korzystny wpływ na stymulowanie odporności człowieka. Kluczowe znaczenie ma systematyczność. Jednorazowe wydarzenia mają wartość społeczną, jednak trwałe efekty w zakresie sprawności wymagają regularnego powtarzania bodźców ruchowych i poznawczych. Program powinien zatem wspierać przede wszystkim działania cykliczne i długofalowe, które pozwalają mieszkańcom utrzymywać aktywność przez wiele lat. Inwestowanie w profilaktykę sprawności osób starszych może przynosić korzyści nie tylko samym seniorom, ale całemu systemowi społecznemu. Utrzymanie siły, równowagi, mobilności i samodzielności może ograniczać ryzyko upadków, niepełnosprawności i przedwczesnej utraty niezależności, a tym samym zmniejszać zapotrzebowanie na część świadczeń zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych. W praktyce oznacza to przesunięcie akcentu z modelu „leczenia skutków starzenia się” w	„Trzeci Wiek w Zdrowiu”, w ramach którego seniorki i seniorzy mogą korzystać z bezpłatnych zajęć i aktywności wspierających zdrowie oraz dobrostan. Z kolei Gdański Ośrodek Sportu realizuje program „Aktywuj się w Gdańsku”, oferujący nieodpłatne zajęcia sportowo-rekreacyjne dla mieszkank i mieszkańców, w tym osób starszych. Obszar aktywności fizycznej i profilaktyki zdrowotnej jest przedmiotem szerokich działań prowadzonych przez Miasto Gdańsk i jego jednostki organizacyjne, a proponowane w uchwale załącznika znajdują odzwierciedlenie w istniejącej ofercie wsparcia. Ponadto Program ma charakter ramowy i określa obszary współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi. Szczegółowe kierunki działań zdrowotnych, profilaktycznych, sportowych i rehabilitacyjnych zostały uwzględnione w innych zadaniach
--	--	--	---	--

			kierunku modelu aktywnego i zdrowego starzenia się, w którym mieszkańcy są wspierani w utrzymaniu sprawności możliwie długo – również w późnej starości. Z punktu widzenia Miasta jest to inwestycja w kapitał zdrowotny i społeczny mieszkańców. Sprawny, samodzielny senior dłużej pozostaje aktywnym członkiem społeczności, rzadziej potrzebuje pomocy osób trzecich i może dłużej uczestniczyć w życiu rodzinnym, społecznym i obywatelskim. Dlatego zasadne jest wyraźne uwzględnienie w Programie regularnej aktywności fizycznej, treningu siłowego, ćwiczeń koordynacyjnych i równoważnych, stymulacji funkcji poznawczych oraz aktywności w środowisku wodnym jako elementów profilaktyki zdrowego i aktywnego starzenia się mieszkańców Gdańska.	Programu oraz w odrębnych politykach i programach miejskich, w szczególności w przygotowywanej Polityce Zdrowotnej Miasta „Gdańsk Wybiera Zdrowie”.
2	Zgłoszenie 1 (Recepta społeczna): Paragraf, ustęp, punkt: § 5 ust. 3 pkt 4	Zgłoszenie 1 (Recepta społeczna): Proponowana zmiana: Wprowadzenie	Zgłoszenie 1 (Recepta społeczna): Uzasadnienie: Lokalne pilotaże mechanizmu recepty społecznej pozwalają przygotować miasto na trendy z poziomu polityk UE i WHO.	Uwaga nieuwzględniona. Wnioskodawca, Fundacja "Ostatnia Warta", trafnie zwraca uwagę na rosnące

		dedykowanego podpunktu: "Pilotażowe wdrożenia mechanizmów recepty społecznej (social prescribing) w obszarze przeciwdziałania izolacji społecznej i samotności seniorów".	Powiązanie systemu ochrony zdrowia z niemedycznym wsparciem oferowanym przez NGO (wolontariat towarzyszący, integracja) realnie odciąża system opieki medycznej i zapobiega kryzysom psychicznym najstarszych mieszkańców.	znaczenie działań służących przeciwdziałaniu samotności i izolacji społecznej osób starszych oraz potrzebę lepszego łączenia wsparcia zdrowotnego z zasobami społeczności lokalnych. Założenia mechanizmu recepty społecznej znajdują odzwierciedlenie w zadaniach już ujętych w Programie, w szczególności w ramach działań na rzecz osób w wieku emerytalnym dotyczących wsparcia aktywności seniorów i seniorów w procesie uczenia się przez całe życie oraz współpracy międzypokoleniowej, Akademii Aktywnych Seniorów i Seniorek, a także działań związanych z integracją społeczności lokalnych poprzez prowadzenie centrów lokalnych, domów i klubów sąsiedzkich oraz rozwojem wolontariatu. Ponadto Program przewiduje realizację zadań z zakresu ochrony i promocji zdrowia w ramach
--	--	--	---	---

				przygotowywanej Polityki Zdrowotnej Miasta „Gdańsk Wybiera Zdrowie” Mechanizm recepty społecznej stanowi możliwe narzędzie realizacji wskazanych działań, jednak Program określa zadania na poziomie kierunkowym i nie wskazuje konkretnych metod ich realizacji.
3	Zgłoszenie 2 (Opieka wytchnieniowa): Paragraf, ustęp, punkt: § 5 ust. 2 pkt 1 lit. b	Zgłoszenie 2 (Opieka wytchnieniowa): Proponowana zmiana: Rozszerzenie zapisu "realizacja usług asystenckich i usług wytchnieniowych" o doprecyzowanie: "w tym rozwój niemedycznej opieki wytchnieniowej w miejscu zamieszkania, świadczonej przy	Zgłoszenie 2 (Opieka wytchnieniowa): Uzasadnienie: Opiekunowie faktyczni osób zależnych (w tym seniorów) pilnie potrzebują wsparcia wytchnieniowego, które nie zawsze wymaga interwencji personelu medycznego. Wyraźne wskazanie niemedycznej opieki opartej na wolontariacie pozwoli skuteczniej finansować programy odciążające rodziny w codziennym funkcjonowaniu.	Uwaga nieuwzględniona. Wnioskodawca, Fundacja „Ostatnia Warta”, trafnie zwraca uwagę na znaczenie wsparcia opiekunów faktycznych oraz rozwijania różnych form usług wytchnieniowych, które pomagają odciążać rodziny i wzmacniać system opieki nad osobami zależnymi. Proponowane rozwiązanie mieści się w zakresie zadania dotyczącego realizacji usług asystenckich i usług wytchnieniowych. Program określa

		wsparciu wolontariuszy".		zadania publiczne na poziomie kierunkowym i nie wskazuje szczegółowych metod ich realizacji. Kwestie dotyczące formy świadczenia usług, miejsca ich realizacji, zakresu wsparcia oraz wykorzystania pracy wolontariuszy mogą być doprecyzowane na etapie przygotowywania warunków konkursowych.
4	Zgłoszenie 3 (Wsparcie wolontariuszy): Paragraf, ustęp, punkt: § 5 ust. 2 pkt 17 lit. b	Zgłoszenie 3 (Wsparcie wolontariuszy): Proponowana zmiana: Uzupełnienie zapisu "przygotowanie wolontariuszy na potrzeby własne organizacji" o frazę: "ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia psychologicznego i	Zgłoszenie 3 (Wsparcie wolontariuszy): Uzasadnienie: Wolontariusze angażujący się we wsparcie osób starszych i w działania wytnieniowe są narażeni na duże obciążenie emocjonalne. Zabezpieczenie środków na profesjonalną superwizję i rozwój kompetencji psychologicznych jest kluczowe dla zapobiegania wypaleniu i utrzymania ciągłości relacji.	Uwaga nieuwzględniona. Wnioskodawca, Fundacja "Ostatnia Warta", trafnie zwraca uwagę na znaczenie odpowiedniego przygotowania i wsparcia wolontariuszy realizujących działania wymagające dużego zaangażowania emocjonalnego. Program przewiduje wsparcie wolontariuszy w ramach zadania: przygotowanie wolontariuszy na potrzeby

		superwizji dla wolontariuszy pełniących trudne role opiekuńcze i towarzyszące".		własne organizacji. Zakres tego zadania umożliwia uwzględnienie działań związanych z rozwojem kompetencji wolontariuszy, w tym superwizji, wsparcia psychologicznego oraz działań służących przeciwdziałaniu wypaleniu, jeśli organizacja uzna je za niezbędne dla realizacji projektu. Ponadto Program przewiduje wspieranie rozwoju wolontariatu jako formę współpracy pozafinansowej Miasta i organizacji. Dodatkowo w ramach realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności obszaru ochrony i promocji zdrowia realizowanego w ramach przygotowywanej Polityki Zdrowotnej Miasta „Gdańsk Wybiera Zdrowie”, planowane są działania wspierające osoby zaangażowane w działania pomocowe, w tym wzmacniające ich dobrostan psychiczny i kompetencje. Program określa zadania publiczne na poziomie kierunkowym i nie wskazuje
--	--	---	--	---

				szczegółowych metod ich realizacji. Szczegółowe rozwiązania dotyczące zakresu wsparcia, sposobu świadczenia usług oraz wykorzystania pracy wolontariuszy mogą być doprecyzowane na etapie opracowywania warunków konkursowych.
5	Zgłoszenie 4 (Historia mówiona): Paragraf, ustęp, punkt: § 5 ust. 2 pkt 13 lit. e	Zgłoszenie 4 (Historia mówiona): Proponowana zmiana: Doprecyzowanie punktu "upowszechnianie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego Gdańska i jego mieszkańców" o zapis: "w tym z wykorzystaniem metod archiwistyki społecznej i historii mówionej (oral history) realizowanej we	Zgłoszenie 4 (Historia mówiona): Uzasadnienie: Zbieranie wspomnień i relacji najstarszych mieszkańców to narzędzie budowania tożsamości lokalnej oraz przeciwdziałania marginalizacji seniorów. Zapis ten zachęci organizacje do tworzenia innowacyjnych projektów kulturalno-społecznych angażujących młodzież i osoby starsze.	Uwaga nieuwzględniona. Wnioskodawca, Fundacja "Ostatnia Warta", trafnie zwraca uwagę na wartość działań służących dokumentowaniu niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz budowaniu więzi międzypokoleniowych poprzez angażowanie osób starszych i młodzieży we wspólne działania. Założenia wskazane w uwadze mieszczą się w obecnym zakresie zadania

		współpracy międzypokoleniowej".		dotyczącego upowszechniania materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego Gdańska i jego mieszkańców, które umożliwia realizację przedsięwzięć wykorzystujących archiwistykę społeczną, historię mówioną oraz inne metody dokumentowania lokalnego dziedzictwa. Ponadto Program przewiduje działania wspierające współpracę międzypokoleniową i aktywność osób starszych, w szczególności dotyczące wsparcie aktywności seniorek i seniorów w procesie uczenia się przez całe życie oraz współpracy międzypokoleniowej, a także działania związane z prowadzeniem dzielnicowych portali społecznościowych i archiwów społecznych w Gdańsku. Program określa zakresy zadań publicznych na poziomie kierunkowym, pozostawiając organizacjom swobodę
--	--	---------------------------------	--	--

GDAŃSK

				doboru metod i narzędzi realizacji projektów. Dlatego nie jest zasadne wskazywanie w treści Programu konkretnych metod realizacji projektów, takich jak archiwistyka społeczna czy historia mówiona.
--	--	--	--	--